

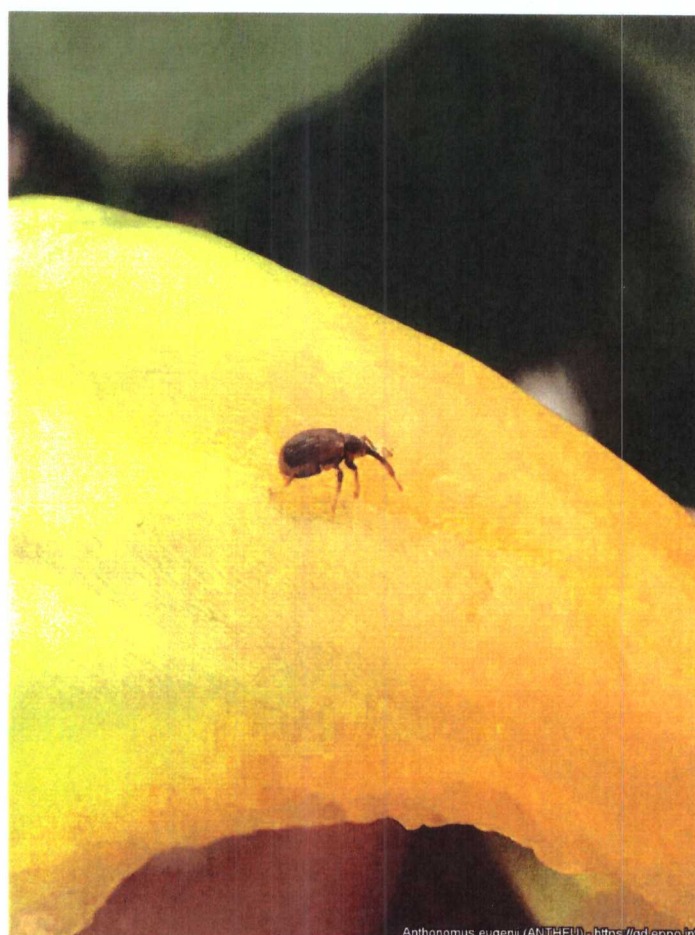

**Program de supraveghere specifică
pentru organismul dăunător de
carantină pentru Uniune
Anthonomus eugenii Cano**

Versiunea 1

**PROGRAM DE SUPRAVEGHERE SPECIFICĂ PENTRU
ORGANISMUL DĂUNĂTOR DE CARANTINĂ PENTRU
UNIUNE *ANTHONOMUS EUGENII* Cano**

Anthonomus eugenii (ANTHEU) - <https://gd.eppo.int>

OCTOMBRIE 2021

DIFUZARE:		
Pentru implementare:		
- Laboratorul Național Fitosanitar		
- Oficiile fitosanitare județene		
- Posturile de control la frontieră		
INFORMARE		
-Institutul de Protecție a Plantelor		
-Stațiuni de cercetare de profil		
-Universități de profil		
-Muzee de Istorie Națională (ex. Muzeul Național de Istoria Naturală Antipa)		
VERSIUNEA	NR/DATA	Conținutul modificării
1.0	octombrie 2021	elaborare inițială

LISTA RESPONSABILILOR CU ELABORAREA, VERIFICAREA, AVIZAREA ȘI APROBAREA VERSIUNII				
Detalii	Nume și prenume	Funcția	Semnătura/ Data	Versiunea
Elaborat	Iuliana Dobrin	Consilier Entomologie	<i>[Signature]</i> 07.10.21	1
	Adina Oprea	Consilier superior BPPCF		
Verificat	Mirela Cean	Șef serviciu Entomologie	<i>[Signature]</i> 07.10.2021	
	Elena Izadi	Șef birou BPPCF	<i>[Signature]</i> 7.10.2021	
Avizat	Filofteia Manole	Director LNF	<i>[Signature]</i> 7.10.2021	
	Paulina Gabor	Director DF	<i>[Signature]</i> 7.10.2021	
	Maria Monica Porca	Director general adjunct	<i>[Signature]</i> 7.10.2021	
Aprobat	Florentin Gheorghe Milea	Director general ANF	<i>[Signature]</i> 8.10.21	

CUPRINS:

1. INTRODUCERE
2. SCOP
3. BAZA LEGALĂ
4. DEFINIȚII
5. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ ȘI ATRIBUȚII
6. INFORMAȚII DESPRE ORGANISMUL DĂUNĂTOR DE CARANTINĂ
  - 6.1. Încadrare taxonomică
  - 6.2. Distribuție geografică
  - 6.3. Simptome
  - 6.4. Plante gazdă
  - 6.5. Căi de pătrundere
7. METODE DE EXAMINARE
  - 7.1. Examinare vizuală
    - 7.1.1 Inspecție vizuală a producției interne de plante gazdă
    - 7.1.2 Inspecție vizuală în cazul circulației intracomunitare și importului plantelor gazdă din țări terțe
  - 7.2. Amplasare capcane
8. PRELEVAREA, AMBALAREA ȘI EXPEDIEREA PROBELOR
  - 8.1. Perioada de prelevare
  - 8.2. Prelevarea de probe
  - 8.3. Ambalarea și expedierea probelor
9. ANALIZA PROBELOR
  - 9.1. Laboratoarele oficiale desemnate și metode de analiză utilizate
  - 9.2. Tratarea probelor în laborator
10. STRATEGIA DE COMUNICARE A INFORMAȚIILOR
  - 10.1. Transmiterea informațiilor din teritoriu
  - 10.2. Transmiterea informațiilor către operatorii profesioniști/persoane fizice
11. REVIZUIREA PROGRAMULUI DE SUPRAVEGHERE
12. CAMPANII DE INFORMARE
13. ANEXE

1. INTRODUCERE

Anthonomus eugenii Cano este organism de carantină pentru Uniune, prevăzut în Anexa II, Partea A, lit. C, din Regulamentul nr. 2072/2019 și, listat de asemenea, ca organism prioritar conform prevederilor Regulamentului UE nr. 1702/2019.

2. SCOP

Programul de supraveghere urmărește stabilirea statutului organismului dăunător de carantină vizat, prin confirmarea absenței/prezenței acestuia, în urma efectuării unei supravegheri de detecție.

Controlul într-o zonă care se consideră liberă de organismul dăunător de carantină este bazat pe efectuarea unei supravegheri de detecție și desfășurarea unei campanii de informare.

Supravegherea de detecție se va desfășura cu prioritate în locațiile cu risc și la plantele gazdă considerate cu risc.

Depistarea timpurie a organismului dăunător de carantină este elementul cheie pentru aplicarea măsurilor oficiale care au ca scop eradicarea acestuia.

3. BAZA LEGALĂ

- **Regulamentul (UE) 2016/2031** al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 228/2013, (UE) nr. 652/2014 și (UE) nr. 1143/2014 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivelor 69/464/CEE, 74/647/CEE, 93/85/CEE, 98/57/CE, 2000/29/CE, 2006/91/CE și 2007/33/CE ale Consiliului;
- **Regulamentul (UE) 2017/625** al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 999/2001, (CE) nr. 396/2005, (CE) nr. 1069/2009, (CE) nr. 1107/2009, (UE) nr. 1151/2012, (UE) nr. 652/2014, (UE) 2016/429 și (UE) 2016/2031 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 1/2005 și (CE) nr. 1099/2009 ale Consiliului și a Directivelor 98/58/CE, 1999/74/CE, 2007/43/CE, 2008/119/CE și 2008/120/CE ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 854/2004 și (CE) nr. 882/2004 ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Directivelor 89/608/CEE, 89/662/CEE, 90/425/CEE, 91/496/CEE, 96/23/CE, 96/93/CE și 97/78/CE ale Consiliului și a Deciziei 92/438/CEE a Consiliului (Regulamentul privind controalele oficiale);
- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/2072** al Comisiei din 28 noiembrie 2019 de stabilire a unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 690/2008 al Comisiei și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/2019 al Comisiei;
- **Regulamentul delegat (UE) 2019/1702** al Comisiei din 1 august 2019 de completare a Regulamentului (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea listei organismelor dăunătoare prioritare;
- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1715** al Comisiei din 30 septembrie 2019 de stabilire a normelor privind funcționarea sistemului de gestionare a informațiilor pentru controalele oficiale și a componentelor sistemice ale acestuia (Regulamentul IMSOC)

- **Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2020/1231** al Comisiei din 27 august 2020 privind formatul și instrucțiunile pentru rapoartele anuale privind rezultatele anchetelor și formatul programelor multianuale de anchetă, respectiv aspectele practice, prevăzute la articolele 22 și 23 din Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului.

Alte documente suport:

- OEPP- Fișă fitosanitară *Anthonomus eugenii*;
- EFSA – pest survey card *Anthonomus eugenii*;
- Pepper weevil, *Anthonomus eugenii* Cano (insecta: Coleoptera: Curculionidae)
<https://edis.ifas.ufl.edu/pdffiles/IN/IN55500.pdf>;
- ISPM 4 - Cerințe pentru stabilirea zonelor libere de organisme dăunătoare;
- ISPM 5 - Glosarul termenilor fitosanitari;
- ISPM 6 - Linii directoare pentru supraveghere.

4. DEFINIȚII

- a) **“supraveghere de detecție”** înseamnă o supraveghere efectuată într-o zonă în scopul depistării prezenței unui organism dăunător (ISPM 5-Glosarul termenilor fitosanitari);
- b) **“supravegherea organismelor dăunătoare”** reprezintă un proces oficial care colectează și înregistrează date privind prezența organismelor dăunătoare;
- c) **“operator profesionist”** înseamnă orice persoană, de drept public sau privat, implicată profesional și având răspundere juridică pentru una sau mai multe dintre activitățile următoare privind plantele, produsele vegetale și alte obiecte:
  - plantare;
  - reproducere;
  - producție, inclusiv creșterea, multiplicarea și îngrijirea,
  - introducere și circulație pe teritoriul Uniunii și în afara acestuia,
  - comercializare;
  - depozitare, colectare, distribuție și prelucrare.

5. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ ȘI ATRIBUȚII

Autoritatea Națională Fitosanitară în calitate de organizație națională de protecție a plantelor (NPPO), elaborează și asigură implementarea programului de supraveghere prin Oficiile fitosanitare județene, inclusiv Posturile de control la frontieră și Laboratorul Național Fitosanitar.

Oficiile fitosanitare județene:

- realizează inspecția fitosanitară la plantele gazdă vizate, prelevează probe pe care le trimit Laboratorului Național Fitosanitar pentru analiză;
- trimit operatorului profesionist o copie după buletinul de analiză, indiferent dacă rezultatul este pozitiv sau negativ;
- informează în scris operatorul profesionist despre măsurile care trebuie aplicate în cazul depistării organismelor dăunătoare (rezultat pozitiv);
- transmit biroului de protecția plantelor și carantină fitosanitară, toate informațiile necesare notificării focarului la Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile legale;
- urmăresc modul de aplicare a măsurilor recomandate operatorului profesionist în vederea eradicării focarului apărut;

- Posturile de control la frontieră, realizează inspecția fitosanitară la plantele gazdă vizate, în punctele de intrare în țară.

Biroul protecția plantelor și carantină fitosanitară (BPPCF):

- inițiază și participă la elaborarea programului de supraveghere;
- transmite oficiilor fitosanitare județene programul de supraveghere și toate informațiile care vin în sprijinul implementării acestuia;
- coordonează implementarea programului de supraveghere;
- analizează informațiile primite de la oficiile fitosanitare județene în cazul depistării organismului dăunător și notifică focarul în baza de date EUROPHYT focare;
- analizează informațiile trimise de către oficiile fitosanitare județene și coordonează aplicarea măsurilor luate pentru eradicarea focarului.

Laboratorul Național Fitosanitar:

- participă la elaborarea programului de supraveghere;
- realizează analizele de laborator la probele prelevate de inspectorii fitosanitari și emit buletinele de analiză.

Raportor național:

- centralizează datele transmise de inspectorii fitosanitari și elaborează situația la nivel național pentru perioada monitorizată, pe care o transmite la Biroul de Protecția Plantelor și Carantină Fitosanitară din cadrul Direcției Fitosanitare.

6. INFORMAȚII DESPRE ORGANISMUL DĂUNĂTOR DE CARANTINĂ

6.1 Încadrare taxonomică: Clasa: Insecta, Ordinul: Coleoptera, Familia: Curculionidae, Genul: *Anthonomus*, Specia: *eugenii*

Sinonime: *Anthonomus aeneotinctus*

Denumire populară: gărgărița ardeiului

6.2 Distribuție geografică:

- **America:** Belize, Costa Rica, Republica Dominicană, El Salvador, Guatemala, Honduras, Jamaica, Mexic, Nicaragua, Panama, Porto Rico, SUA.
- **Oceania:** Polinezia franceză
- **UE:** prezent în Italia în seră și câmp (2013), focarul din seră semnalat în Olanda eradicat în 2012.

Pe lângă informațiile furnizate de OEPP, date privind țările infestate și cazuri de interceptare ale organismului dăunător de carantină pot fi obținute din baza de date EUROPHYT.

6.3 Simptome

→ **adulții:** se hrănesc în special în fructe și pe inflorescențe și în situația în care acestea nu sunt disponibile atacă frunzele și tulpinile, dar la care nu se înregistrează pagube foarte mari. Femelele preferă fructele imature pentru hrană și depunerea ouălor, dar depunerea ponteii poate fi făcută în mugurii floriferi, florile deschise și fructele ajunse la maturitate. Inițial pe frunze se observă orificii circulare sau ovale, cu diametrul de 2-5 mm, iar pe fructele imature apar mici adâncituri, care le

deformează, dar nu sunt foarte păgubitoare. Aceste simptome inițiale se pot confunda cu daunele produse de melcii fără cochilie sau larvele de fluturi. Căderea fructelor este probabil cel mai evident simptom al infestării și cel mai important din punct de vedere economic. Daune importante apar și prin distrugerea mugurilor floriferi și a fructelor în formare.

→**larvele:** se hrănesc cu semințe sau alte țesuturi ale fructelor aflate în creștere și în urma atacului miezul fructului se brunifică și se acoperă cu mușcagii. Pedunculii fructelor atacați de larve se îngălbenesc, iar fructele se îngălbenesc sau se înroșesc prematur.

Împuparea are loc în fructe, iar adulții apăruiți se hrănesc o perioadă în interiorul fructului, după care rod un orificiu pentru părăsirea acestuia. În urma atacului fructele rămân deformate, se decolorează, se coc prematur și sunt afectate de orificiile efectuate de gărgărițe.

6.4 Plante gazdă: principalele plante gazdă sunt reprezentate de *Capsicum annum* (ardei dulce), *Capsicum frutescens* (ardei iute) și unele specii sălbatice din genul *Capsicum*. Uneori, culturile de *Solanum melongena* (vinete) cultivate în apropierea celor de tomate pot fi atacate. Adulții se hrănesc și cu alte plante din familia Solanaceae, cum ar fi tomatele și cartoful, genurile *Petunia*, *Nicotiana*, *Physalis*, *Datura*, precum și cu unele buruieni din aceeași familie botanică, dar se pare că nu se dezvoltă pe aceste gazde.

Plantele gazdă cu risc pentru Europa sunt: *Capsicum annum* și *Solanum melongena*, supravegherea de detecție efectuându-se la aceste plante.

6.5 Căi de pătrundere cu risc

- organismul dăunător de carantină poate fi transportat internațional cu fructe de ardei și de vinete, provenite din țările infestate.

Supravegherea de detecție se bazează pe:

- inspectarea transporturilor cu plante gazdă, de ardei și de vinete din țările infestate;
- efectuarea unor inspecții vizuale concentrate în zonele cu risc, inclusiv în spațiile protejate, în vederea depistării simptomelor de atac pe plante, eventual a stadiilor de dezvoltare ale gărgăriței;
- amplasare capcane.

Notă!

Fiecare oficiu fitosanitar va identifica locurile cu risc de pe teritoriul lor, ținând cont de căile de pătrundere și de țările gazdă infestate (în special Italia). De asemenea, având în vedere că organismul dăunător de carantină este o specie termofilă, se va stabili conexiunea dintre un transport provenit dintr-o țară potențial contaminată și spațiile protejate de pe teritoriul țării, expuse teoretic atacului organismului dăunător de carantină, din cadrul fiecărui județ.

Activități cu risc	Locuri cu risc	Zone cu risc
Importul fructelor din țările unde organismul dăunător de carantină este prezent	Locuri de ambalare și sortare pentru fructele introduse	Zonele din jurul locurilor de ambalare și sortare
Cultivarea plantelor gazdă	Locuri unde se cultivă ardei și vinete	Locuri unde se cultivă ardei și vinete

7. METODE DE EXAMINARE

7.1 Examinare vizuală

7.1.1 Inspecția producției interne de plante gazdă

Inspectorii fitosanitari vor realiza în locurile cu risc stabilite, inclusiv în spațiile protejate:

→ inspecții vizuale în perioada de vegetație a plantelor gazdă cu risc, pentru depistarea simptomelor de atac și a prezenței stadiilor organismului dăunător de carantină.

7.1.2. Inspecția vizuală în cazul circulației intracomunitare și a importului

Fructele de ardei și vinete originare din țările cunoscute a fi infectate se examinează cu prioritate pentru depistarea simptomelor de atac sau a stadiilor de dezvoltare ale organismului dăunător de carantină.

Pentru recunoașterea simptomelor și a stadiilor de dezvoltare ale organismului dăunător de carantină se utilizează fișa fitosanitară aferentă programului de supraveghere.

7.2. Amplasarea capcanelor

Pentru capturarea adulților se pot utiliza capcane galbene lipicioase sau feromonale amplasate în spații protejate (sere, solarii) sau în câmp. Capcanele se amplasează la marginea culturilor, la nivelul plantelor gazdă, în special în timpul desființării culturii sau imediat după plantare, când numărul mugurilor și fructelor este limitat (eficacitatea de detecție a adulților este bună în absența fructelor și mugurilor plantelor gazdă). Citirea capcanelor se face la un interval de 2 săptămâni, iar schimbarea acestora la o lună de zile. Dacă un adult este observat pe capcană se inspectează cultura pentru a confirma infestarea cu acest organism dăunător de carantină și de asemenea, plantele gazdă din vecinătățile culturii respective, inclusiv buruienile gazdă.

8. PRELEVAREA, AMBALAREA ȘI EXPEDIEREA PROBELOR

8.1. Perioada de prelevare

În spații protejate și în cazul circulației intracomunitare/importului prelevarea se face pe parcursul întregului an, ținând cont de ciclul de vegetație al culturii (în cazul spațiilor protejate).

Capcanele se amplasează în culturi (seră, câmp) în funcție de perioada de vegetație și de ciclul de cultură.

8.2 Prelevarea de probe

Probele constau în exemplare adulte, care se colectează direct în alcool etilic de 70% (ideal alcool 98% pentru eventuale analize ulterioare de biologie moleculară) fie din cultură, fie de pe capcane. Larvele sau pupele suspecte, pot fi trimise împreună cu fructele sau părțile din plantă atacate pentru analize, în recipiente corespunzătoare, care să împiedice răspândirea accidentală în mediu a organismului dăunător de carantină.

Capcanele lipicioase se transmit la LNF în momentul schimbării în cultură, având grijă să se noteze informațiile necesare asigurării trasabilității.

Fiecare inspecție va fi consemnată de către inspectorii OF în fișa de inspecție (fișa de inspecție monitorizare, fișa de inspecție pașaport fitosanitar sau procesul verbal pentru eliberarea pașaportului fitosanitar.

La import se completează rezultatele inspecției fitosanitare de către inspectorii de la posturile de control la frontieră în TRACES (CHED-PP), la punctul II 2.1. sau în caz de suspiciune se bifează în câmpul II.6 căsuța suspiciune, se transmit probele la LNF și se bifează Rezultate în așteptare, în CHED-PP.

8.3 Ambalarea și expedierea probelor

Probele prelevate pentru teste de laborator se ambalează în recipiente durabile, închise ermetic, etichetate și marcate, astfel încât să se evite deteriorarea etichetei, să permită identificarea cu certitudine a probei și asigurarea trasabilității și, în mod special răspândirea accidentală în mediu. Ambalarea, marcarea și etichetarea se realizează în prezența proprietarului/reprezentantului firmei, dacă este posibil. Probele prelevate se trimit pentru analiză în cel mai scurt timp posibil.

9. ANALIZA PROBELOR

9.1. Metode de analiză utilizate

Laboratorul Național Fitosanitar este desemnat pentru analiza probelor prelevate de inspectorii fitosanitari, în cadrul programului de supraveghere.

În unitatea tehnică entomologie identificarea speciei se face pe baza caracterelor morfologice ale adulților. Ouăle, larvele și pupele nu pot fi identificate morfologic la nivel de specie.

9.2. Tratarea probelor în laborator

În laborator probele sunt analizate în funcție de protocolul de lucru.

10. STRATEGIA DE COMUNICARE A INFORMAȚIILOR

10.1. Transmiterea informațiilor din teritoriu

Toate inspecțiile vor fi înregistrate pe o fișă de inspecție, iar în cazul prelevării probelor suspecte se înregistrează cel puțin următoarele informații:

- locul inspectat (ex. seră, solar, loc de comercializate, sortare);
- data inspecției;
- data prelevării probelor;
- numele și funcția în cadrul OF;
- coordonatele GPS ale plantelor gazdă;
- plantele gazdă și soiurile inspectate;
- perioada/data capturării exemplarelor;
- rezultatul pozitiv sau negativ al exemplarelor suspecte colectate.

La sfârșitul anului, pe baza fișelor de inspecție fiecare oficiu fitosanitar și post de control la frontieră va întocmi fișele de evaluare a rezultatelor, conform anexei nr. 1, care se transmite raportorului național dna Dobrin Iuliana, din cadrul Laboratorului Național Fitosanitar (e-mail iuliana.dobrin@anfd.ro) până la data de 10 februarie a anului următor în vederea centralizării și întocmirii raportului național.

Nota!

Pentru completarea rubricilor din anexă se vor utiliza instrucțiunile din regulamentul (UE) nr. 1231/2020.

10.2. Transmiterea informațiilor către operatorii profesioniști/persoane fizice

Inspectorii fitosanitari informează operatorii profesioniști și persoanele fizice cu privire la obligativitatea respectării legislației fitosanitare (naționale, comunitare), a exigențelor impuse de

aceasta, în scopul asigurării protecției teritoriului împotriva introducerii și răspândirii organismelor dăunătoare plantelor.

Buletinul de analiză eliberat de LNF reprezintă actul oficial pe baza căruia inspectorul fitosanitar va stabili măsurile ce trebuie aplicate. Acesta va fi transmis beneficiarului, iar în cazul unui rezultat pozitiv se va transmite o copie și Biroului de Protecția Plantelor și Carantină Fitosanitară din cadrul Direcției Fitosanitare.

11. REVIZUIREA PROGRAMULUI DE SUPRAVEGHERE

Se realizează ori de câte ori se modifică legislația sau din alte motive justificative.

12. CAMPANII DE INFORMARE

- inspectorii fitosanitari din cadrul oficiilor fitosanitare județene, vor furniza informații despre *Anthonomus eugenii* tuturor operatorilor profesioniști și persoanelor fizice vizate, în vederea depistării timpurii a focarelor, dar și pentru creșterea gradului de conștientizare asupra pericolului reprezentat de organismul dăunător de carantină;
- programul de supraveghere și fișa fitosanitară vor fi postate pe pagina web a Autorității Naționale Fitosanitare (<https://www.anfdf.ro>).

13. ANEXE

Anexa nr. 1-Fișa de raportare a rezultatelor supravegherii organismului dăunător de carantină *Anthonomus eugenii*

